

Saimaan maailmanperintöhankkeen verkkokyselyn raportti

Sisältö

1. Tiivistelmä
2. Kyselyn tausta
3. Kyselystä tiedottaminen
4. Vastaajien taustatiedot
5. Saimaan arvot
6. Kohteen aluerajaukseen liittyvät kysymykset
7. Maailmanperintöluetteloön hakemisen kannatus vastaajien kesken
8. Hankkeesta tehdyt huomiot
9. Hankkeesta tiedottaminen

1. Tiivistelmä

Saimaan maailmanperintöhankkeessa kartoitettiin paikallisten mielipiteitä hanketta kohtaan kesällä 2021. Verkkokysely oli avoinna 25.5.-15.7.21 ja vastauksia saatiin yli 270. Saimaan maailmanperintöhankkeeseen sai kyselyssä noin 80 % kannatuksen vastaajien keskuudessa. Vastauksia saatiin kaikkien kuntien asukkailta ja mökkiläisiltä, mitkä ovat suunnitellun maailmanperintökohteen alueella. Hanke sai hyvin paljon positiivista palautetta ja kannustavan vastaanoton suurelta joukolta vastaajia. Tärkeimmiksi Saimaan arvoiksi koettiin erityisesti saimaannorppa, Saimaan luonnon kauneus ja puhdas luonto. Suurin joukko vastaajista kannatti laajaa (joko Natura 2000 -verkoston laajuista tai laajempaa aluerajausta). Avoimissa vastauksissa nousi esiin etenkin huoli kaivosteollisuudesta Saimaan alueella. Myös kestävän matkailun ja vastuullisen norppamatkailun näkökulmiin kiinnitettiin huomiota sekä joidenkin vastaajien keskuudessa vastauksissa nousi esiin pelkoa uusista rajoituksista Saimaan alueella.

2. Kyselyn tausta

Saimaan norppasaaret lisättiin UNESCO:n maailmanperintöluettelon aieluetteloon tammikuussa 2021. Saimaan maailmanperintöhankkeen tarkoituksena on valmistella varsinainen kohdehakemus UNESCO:n arvioitavaksi. Maailmanperintöluettelon arvoa haetaan kotoperäisen saimaannorpan ainutlaatuisuuden perusteella. Saimaalle suunniteltu kohde perustuu Natura 2000 -verkostoon ja olemassa oleviin saimaannorpan suojelukeinoihin. Kohteen suunnittelussa ovat mukana Ympäristöministeriö, Etelä-Savon maakuntaliitto, Pohjois-Karjalan maakuntaliitto, Etelä-Karjalan liitto, Pohjois-Savon liitto, Etelä-Savon ELY-keskus, Kaakkois-Suomen ELY-keskus, Pohjois-Karjalan ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Joensuu, Kiteen, Lappeenrannan, Mikkelin, Savonlinnan ja Varkauden kaupungit sekä Heinäveden, Juvan, Liperin, Puumalan, Rantasalmen, Ruokolahden, Rääkkylän, Savitaipaleen, Sulkavan ja Taipalsaaren kunnat.

Kysely oli avoinna 25.5.-15.7.2021. Kyselyn tuloksia käytetään avuksi kohteen suunnittelussa ja myös tulevan hakemusprosessin osallistamisen tukena. Kyselyssä pyydettiin näkemyksiä mm. Saimaan arvoista, meneillään olevasta maailmanperintöhankkeesta ja suunnitteilla olevasta

kohteesta. Kysely tehtiin Maptionnaire kyselytyökalulla, joka mahdollistaa myös paikkatiedon käsittelyn.

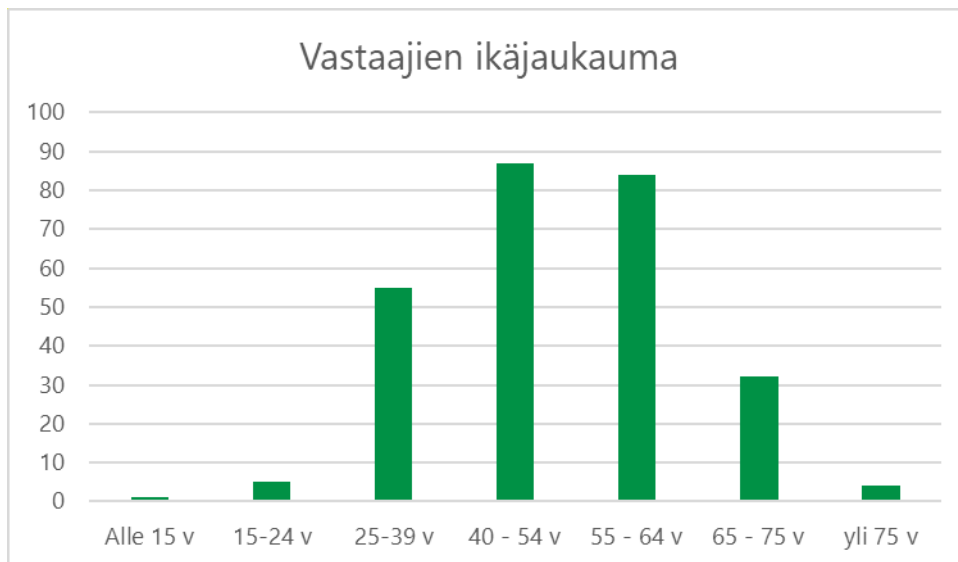
Lisätietoa hankkeesta: <https://www.metsa.fi/projekti/saimaan-maailmanperintohanke/>

3. Kyselystä tiedottaminen

Kyselystä tiedotettiin laajasti kevään ja alkukesän 2021 aikana. Tiedottamisessa hyödynnettiin mediatiedotetta sekä suoria yhteydenottoja tiedotusvälineisiin, ja kyselystä kirjoitettiin kaikissa isoissa alueen paikallislehdissä. Lisäksi hyödynnettiin laajasti Metsähallituksen someverkostoja ja nostoja tehtiin mm. alueen kansallispuistojen Facebook-sivuilla useamman kerran kyselyn vastausjakson aikana. Kyselystä viestittiin myös maakuntaliittojen ja kuntien viestintäkanavia pitkin. Verkkokyselyn linkki löytyi hankkeen verkkosivuilta sen ollessa auki. Näiden lisäksi käytettiin suoria kutsuja. Paperiset kirjeet toimitettiin kaikille suunnittelussa olevan kohteen osakaskunnille (n. 300 kirjettä). Tämän lisäksi sähköpostikutsuja ja pyyntöjä viestin välittämisestä eteenpäin lähetettiin hankkeen sidosryhmäanalyysin mukaisesti lukuisille alueellisille toimijoille esimerkiksi alueellisille yhdistyksille, eturyhmille, nuorisovaltuustoille, harrasteryhmille ja yrittäjille.

4. Vastaajien taustatiedot

Verkkokyselyyn vastattiin yhteensä 273 kertaa. Vastaajista 60 % oli naisia, 39 % miehiä ja 1 % muuta sukupuolta edustavia. Eniten vastaajia oli 40–54- ja 55–64-vuotiaiden ikäryhmistä (kuva 1). Maailmanperinnön merkityksen tunsi entuudestaan vastaajista 51 %, 39 % tunsi sen jotenkin ja vain 5 % ei ollut tietoinen maailmanperinnön merkityksestä ollenkaan.

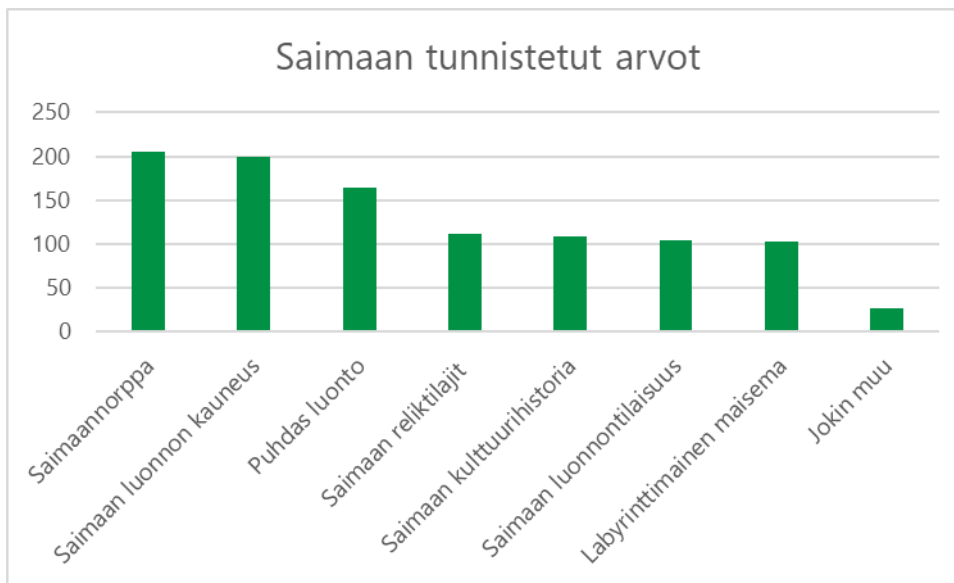

Kuva 1. Kyselyn vastanneiden ikäjakauma. Tulos on ilmoitettu vastausten määrän mukaan.

Vastauksia tuli kaikkien kuntien asukkailta ja mökkiläisiltä, mitkä ovat suunnitellun maailmanperintökohteen alueella. Savonlinnasta tulleet vastaukset korostuivat (yhteensä 62 vastaajaa). Vastauksia tuli myös muualla Suomessa ja lähikunnissa asuvilta henkilöiltä, useilla kuitenkin oli myös yhteys Saimaan norppasaarten alueelle (mm. synnyinpaikka, luontomatkailija tai mökkiläinen). Suurin osa (64 %) vastanneista vastasi kyselyyn yksityishenkilönä, mökkiläisiä oli 40 % ja muita paikallisia asukkaita 32 %. Muita vastaajien ilmoitettuja rooleja olivat järjestöjen (6 %), yritysten (4 %) ja kuntien (1 %) edustajat. Yhteensä 28 % vastanneista omisti maa- tai vesialuetta alueella ja 6 % oli vesiosakaskunnan jäseniä. Vastaajien oli mahdollista ilmoittaa useampia rooleja ja myös paikkakuntia (mm. asuinpaikka ja mökkikunta).

5. Saimaan arvot

Kyselyssä kysyttiin Saimaan arvoista eli ominaisuuksista, jotka ovat vastaajille tärkeitä. Kysymys oli "Mikä sinun mielestäsi tekee Saimaasta ainutlaatuisen maailmanlaajuisesti". Oli mahdollista valita useita vaihtoehtoja ja myös ehdottaa uusia. Vaihtoehdot, jotka olivat etukäteen kirjattu (kuva 2.) pohjautuivat Saimaan norppasaarten aieluetteloahakemuksessa määritettyihin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin.

Kuva 2. Kyselyssä kysytyt Saimaan ainutlaatuiset ominaisuudet. Tulos on ilmoitettu vastausten määrän mukaan.

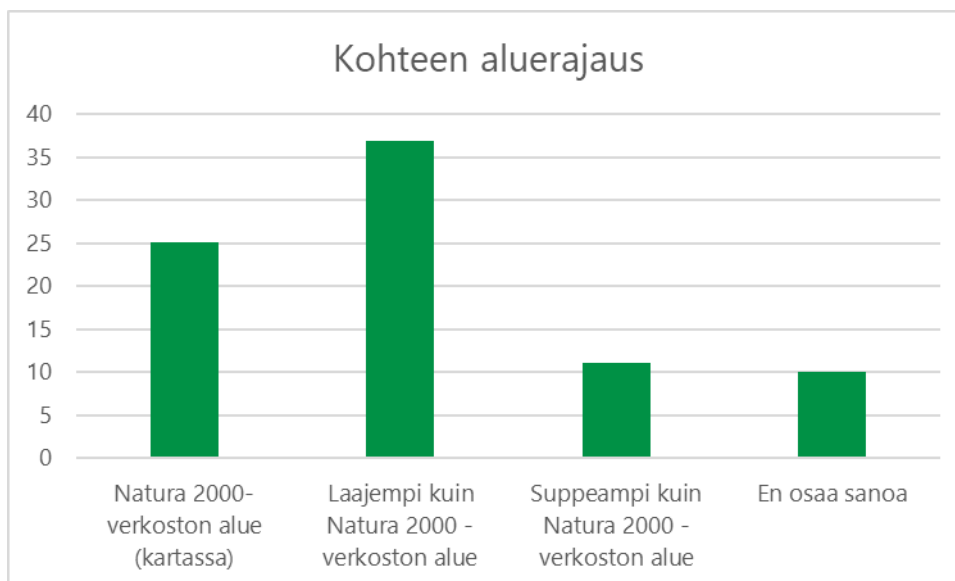
Saimaannorppa tunnistettiin kaikkein laajimmin Saimaan ainutlaatuiseksi ominaisuudeksi, sillä suurin osa vastaajista, kaikkiaan 205 vastaajaa piti sitä merkittävänä. Myös Saimaan luonnon kauneus (200 vastausta) ja puhdas luonto (165 vastausta) nähtiin yhtä lailla tärkeiksi arvoiksi. Muut vastausvaihtoehdoiksi kirjatut vaihtoehdot, eli Saimaan reliktilajit, Saimaan kulttuurihistoria, Saimaan luonnontilaisuus ja labyrinttimainen maisema saivat kaikki myös yli 100 vastausta, mutta näitä arvoja ei tunnistettu aivan yhtä laajasti kuin aiemmin mainittuja.

Näiden lisäksi 27 vastaajaa ehdotti muita ominaisuuksia Saimaan ainutlaatuisiksi arvoiksi, näitä pääasiassa yksittäisiä ehdotuksia olivat mm. puhdas vesi, hiljaisuus, uniikki upea luonto, metsän ja järvien alkuperäinen huikea kauneus, muut lajit, luonnon monimuotoisuus (erilaisia järviä, erilaisia rantoja, erilaista rantametsää, maalla elävät lajit ja muuttolinnut), Suomen suurin järvi sekä yksi kauneimmista järviluonnoista. Lisäksi geologiset arvot kuten, kivi- ja geologiset muodostumat, jääkauden jäljet, suuri saarten määrä, jääkauden rakentamat harjut ja maailman suurimpiin kuuluva makean veden allas nousivat vastauksissa esiin. Myös ihmisten toimintaan liittyviä vastauksia tuli kuten, alueen muinaishistoria, yritystoiminta, virkistys- ja harrastuskäyttö, suomalainen järvikulttuuri, laivaväylänä toimiminen mereltä pitkälle sisämaahan, se että alueella ei ole kaivostoimintaa, kalastusmahdollisuudet sekä suku-, kotiseutu- tai omistussuhteet seutuun.

6. Kohteen aluerajaukseen liittyvät kysymykset

Kyselyssä vastaajille esiteltiin Saimaan Natura 2000 -verkoston rajaus kartalla. Saimaan norppasaarten mahdollinen maailmanperintökohde tulisi olemaan tämän rajauksen sisällä. Kerrottiin myös taustoja, eli eheyden ja yleismaailmallisen erityisarvon määrittämisen vaikutuksia suunniteltuun aluerajaukseen. Verkkokyselyssä kysyttiin vastaajien mielipidettä aluerajauksesta, ja oli myös mahdollista tehdä karttamerkintöjä kohteeseen toivomistaan alueista, tai sen ulkopuolelle jätetyistä alueista, sekä muita karttamerkintöjä tärkeiksi kokemistaan kohteista.

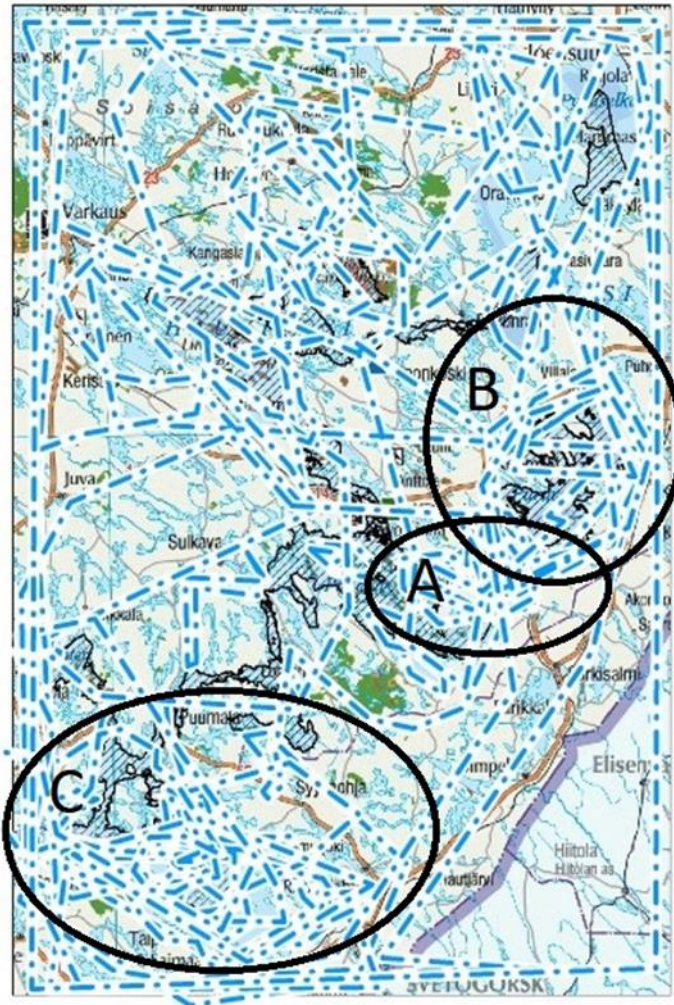
Kysymykseen "Tulisiko mielestäsi maailmanperintökohteen aluerajauksen olla Natura 2000 -verkoston alue, vai sitä laajempi tai suppeampi" vastanneiden kesken Natura 2000 -verkostoa laajempi aluerajaus sai eniten kannatusta (37 % vastaajista, kuva 3). Myös Natura 2000 -verkoston rajaus sai 25 % kannatuksen. Vaikka nykyisillä hakemukseen kirjatulla ominaisuuksilla ei ole mahdollista laajentaa aluerajauksia yli Natura 2000 -verkoston alueiden, niin on oletettavaa, että koko Saimaan seutu tulisi hyötymään kohteesta tulevaisuudessa.

Kuva 3. Mielipiteet suunnitellun maailmanperintökohteen rajauksesta (% vastaajista).

29.11.2021

Ensimmäisessä karttakysymyksessä kysyttiin ”Tulisiko joku alue erityisesti sisällyttää kohteeseen”, ja kyselyssä oli mahdollista tehdä itse karttamerkintöjä pohjaan, jossa oli Natura 2000-verkosto sekä laajemmin Saimaan alue. Tähän aluerajaukseen liittyvän kysymykseen vastattiin 49 merkintää 36 vastaajan toimesta, ja kaikki vastaukset ovat nähtävissä kartassa kuvassa 4. Vastaukset perusteluineen on koottu myös Liite 1:seen. Erityisesti mukaan toivotuista alueista korostuivat Etelä-Saimaan eri alueet, Punkaharju, Puruvesi sekä koko Saimaa (liite 1).

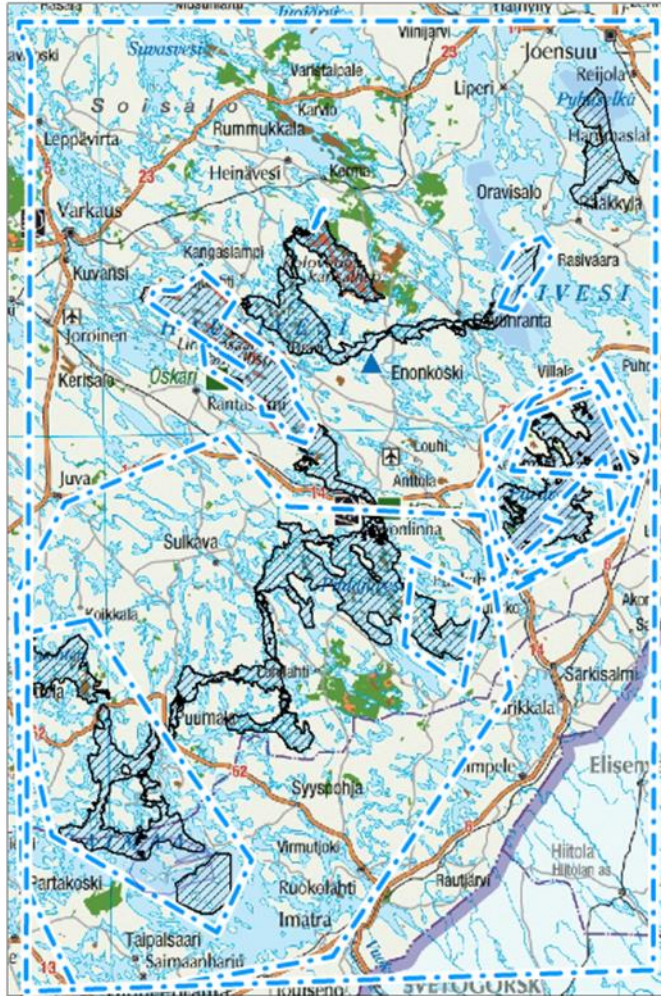
Kuva 4. Kaikki kohteen rajauksen sisälle toivotut merkinnät (sininen viiva, 49 kpl). Karttamerkinnöissä korostuivat etenkin koko Saimaa, ja karttaan mustilla ovaaleilla merkatut Punkaharjun alue (A), Puruvesi (B), Etelä-Saimaa (C). Pohjalla on mustalla katkoviivalla merkattu Natura 2000-verkoston alueet.

Kuva 5. Vain Etelä-Saimaan alueelle tehtyt karttamerkinnt Saimaan norppasaaristoon liitettäväksi toivutuista alueista (vaalean sininen viiva). Merkinnt jakautuivat laajasti ympäri Etelä-Saimaan vesialueita. Mustalla katkoviivalla merkattu Natura 2000-verkosto.

Toisen karttakysymyksessä kysyttiin " Tulisiko joku alue erityisesti jättää kohteen ulkopuolelle", ja oli myös mahdollista tehdä itse karttamerkinntjä karttaan. Tähän karttakysymykseen vastattiin vain 10 kertaa, ja kaikki vastaukset ovat nähtävissä kuvassa 6. Näistä vastaajista 3 kpl toivoivat aluerajauksesta Puruveden pois rajaamista (3 kpl). Muissa tapauksessa tuli vain yksittäisiä vastauksia Oriveden Natura-alueen pohjoisosa (1 kpl), Haukiveden alue (1 kpl), Pihlajavesi ja Etelä-Saimaa (1 kpl), Luonterin ja Etelä-Saimaa (1kpl), Ruokovettä Koloveden pohjoispuolella (1 kpl), Kyläniemen ympäristö (1 kpl) ja koko Saimaan alue (1 kpl). Perusteina käytettiin mm. norppien vähäistä näkymistä tai esiintymistä alueella, jo esiintyviä suojelualueita sekä kulttuurillisten ja maisemallisten arvojen eroamista eri Saimaan alueiden välillä. Voidaan todeta, että mikään alue ei erityisesti noussut esiin karttavertailussa, siinä mielessä, että se tulisi jättää aluerajauksesta pois. Alueen yhteneväisyys näkökulmaa on toki hyvä jatkosuunnittelussa tarkastella.

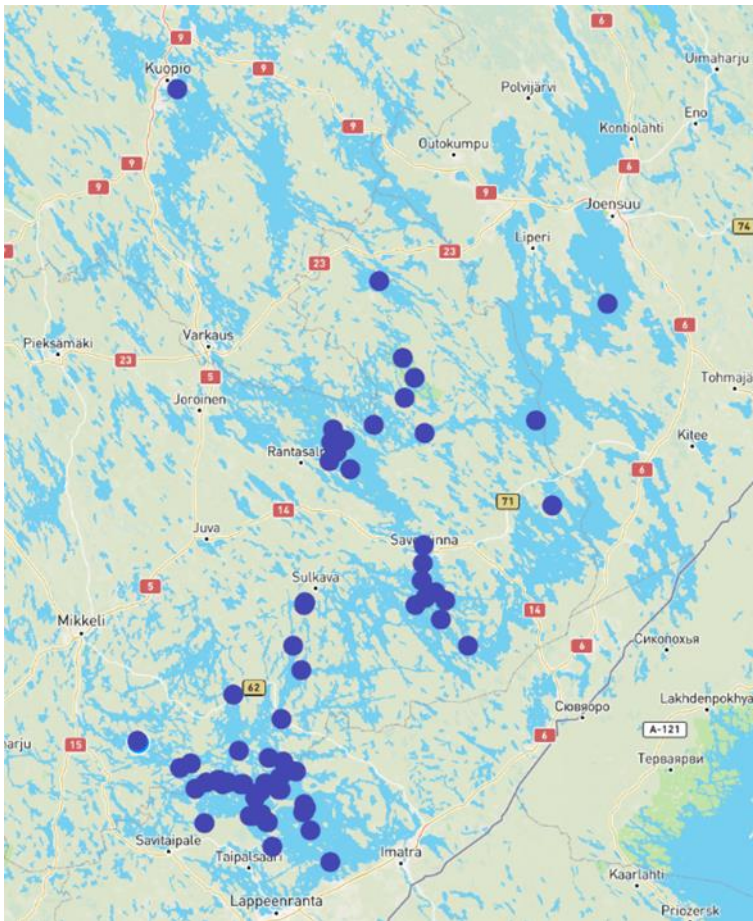
29.11.2021

Kuva 6. Kaikki kohteen rajauksen ulkopuolelle toivotut merkinnät (sininen viiva, 10 kpl). Mustalla katkoviivalla merkattu Natura 2000-verkosto.

Kolmannessa, ja viimeisessä, karttakysymyksessä tarjottiin mahdollisuus ”merkitä kohteen tai kohteita, joihin erityisesti toivoisit jostain syystä kiinnitettävän huomiota Saimaan norppasaariston maailmanperintökohdetta suunniteltaessa” ja kysymyksessä tuli perustella miksi toivoi tähän kohteeseen kiinnitettävän huomiota. Karttamerkinnöissä (yhteensä 72 kpl, kuva 7.) nousi esiin useita kohteita Saimaalla, jotka on koostettu liitteeseen 2. perusteluiden kanssa. Kaikki vastaajat eivät olleet perustelleet karttavastaustaan, joten niiden merkitystä ei ole voitu tulkita. Huomioita kiinnitettiin esimerkiksi merkittäviin norppa-alueisiin, uniikkeihin paikkoihin, vastaajille tärkeisiin luontokohteisiin ja retkeilyreittien kehittämiseen (liite 2).

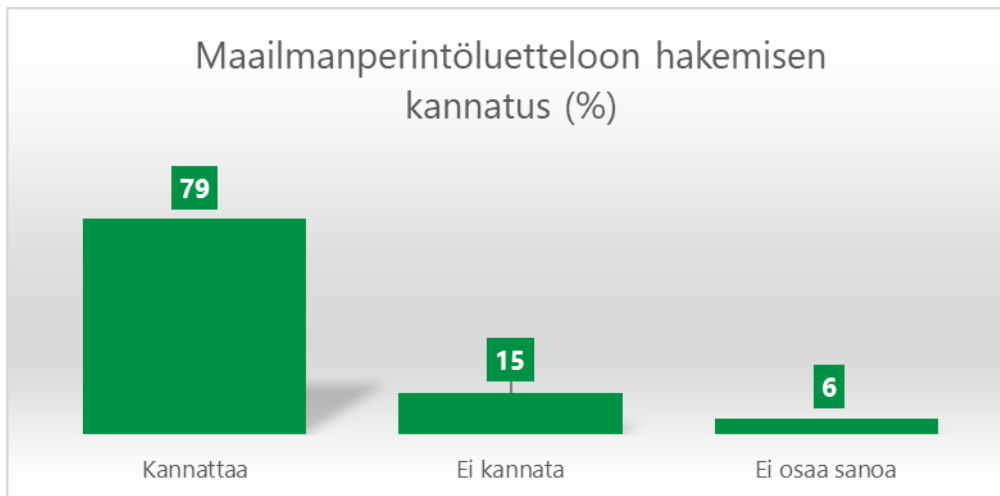
29.11.2021

Kuva 7. Vastaajien merkitsemiä merkittäviä kohteita, joihin tulisi kiinnittää huomioita maailmanperintökohteen suunnittelussa. Merkintöjä saatiin ympäri Saimaata, etenkin Haukiveden, Pihlajaveden ja Etelä-Saimaan alueelta. Huomiota kiinnitettiin esimerkiksi norppahavaintoihin, merkittäviin luonto- ja kulttuurikohteisiin sekä suositeltiin vierailukohteita.

6. Maailmanperintökohteen hakemisen kannatus vastaajien kesken

Kyselyssä kartoitettiin mielipiteitä Saimaan maailmanperintöhankkeesta, ja kysyttiin "Kannatanko maailmanperintökohteen statuksen hakemista Saimaan norppasaaristolle" Maailmanperintöhanke sai noin 80 % kannatuksen vastaajien keskuudessa, kun hanketta ei kannattanut 15 % vastaajista ja 6 % ei vielä osannut ottaa kantaa (kuva 7).

Kuva 7. Maailmanperintökohteen hakemuksen valmistelun saama kannatus vastaajien kesken (%).

Hanketta kannattaneiden perusteluja

Hanke sai hyvin paljon positiivista palautetta ja kannustavan vastaanoton suurelta joukolta vastaajia (172 vastaajaa). Lukuisissa vastauksissa Saimaata pidettiin hyvin ainutlaatuisena, myös maailmanlaajuisesti. Etenkin harvinaista saimaannorppaa, puhdasta vettä ja alueen puhdasta luontoa ylistettiin. Tahtotila saimaannorpan ja sen elinympäristön suojeluun näkyi useissa vastauksissa. Lisäksi korostettiin kohteen uniikkiutta, lajien monimuotoisuutta, endeemisiä lajeja, Saimaan kauneutta ja tärkeyttä säästää tämä perintö seuraaville sukupolville. Mainittiin myös hiljaisuus, puhdas ilma, saimaannieriä, kirkas vesi, luonnon pitkä historia (Saimaa säilynyt muuttumattomana pitkään), pirstaloitunut maisema, saaristo, uhanalaisten lajien suojelun tärkeys, upeat rakentamattomat suojelualueet, vesistön syntyhistoria, paikallinen kalevalainen kulttuuri ja siitä seurannut erityinen luontosuhde sekä sen tarjoamat mahdollisuudet kestävään matkailuun.

Ainutlaatuisen koko Saimaan ja sen vesien suojelun tärkeys nousi monien vastaajien vastauksissa esiin. Huoli kaivosteollisuudesta alueella korostui selvästi vastanneiden kesken, ja tähän toivottiin useissa vastauksissa maailmanperintökohteesta helpotusta. Samalla toivottiin maailmanperintöhankkeen kiinnittävän päättäjien huomion tähän kauniiseen vesistöön ja sen arvoon. Ylipääntensä kansainvälinen huomio koettiin joidenkin vastanneiden kesken hyväksi asiaksi, ja myös kohteen vaikutukset ympäristöstävällisempään luontomatkailuun. Nähtiin maailmanperintöstatuksen antavan alueelle sille kuuluvaa arvostusta ja tukevan ainutlaatuisesta ympäristöstä huolehtimista myös tulevaisuudessa. Vastauksissa korostettiin, että on tärkeää varmistaa tämän hankkeen riittävät resurssit ja pidettiin hanketta tärkeänä, jopa "Saimaan seudun historian tärkeimpänä hankkeena" ja todettiin "Saimaan ansaitsevan tämän statuksen".

Hankkeeseen kielteisesti suhtautuneiden perusteluja

Kielteisen kannan hankkeeseen ottaneiden vastauksissa (33 vastaajaa) korostui selvästi huoli siitä, että hanke toisi mukanaan uusia rajoituksia alueelle. Muun muassa pelko verkkokalastusrajoituksen kiristymisestä, vaikutuksista myös Natura-alueiden ulkopuolelle suunnitelluille hankkeille,

29.11.2021

vaikutukset mökkeilyyn, liikkumiseen ja elinkeinoihin, osakaskuntien kuulemiseen sekä turistien käyttäytyminen nousivat esiin vastauksissa. Mainittiin myös laatokannorpan ja muiden järvalueiden samankaltaisuudesta. Kestävän matkailun ja vastuullisen norppamatkailun näkökulmat nousivat muutamissa vastauksissa. Vastauksissa kiinnitettiin huomiota myös siihen, että turismia tulee ohjata pois saimaannorpan pesintä- ja elinalueilta.

Hankkeen kannattavuuteen "en osaa sanoa" vastanneiden perusteluja

Vastaajien keskuudessa, jotka eivät ottaneet kantaa (13 vastaajaa) maailmanperintöhakemuksen valmistelun puolesta tai vastaan, nousi esiin vastaavanlaisia huolia kuin kielteisesti suhtautuvien keskuudessa. Näitä on ammattikalastuksen- ja vapaa-ajankalastuksen rooli, mökkiläisten oikeudet mm. liikkumiseen, vaikutukset paikallisille yleisemmin sekä matkailun kestävyysnäkökulmat. Muutama vastaaja kaipasi lisätietoa ennen mielipiteensä muodostamista.

7. Hankkeesta tehdyt huomiot

Kyselyssä oli lisäksi kaksi avointa kysymystä, jossa sai tuoda ilmi "ristiriitaisia tunteita Saimaan maailmanperintöhankkeeseen liittyen" ja ilmaista "muita huomioita Saimaan maailmanperintöhankkeeseen liittyen". Näissä kohdissa nousi esiin hyvin samankaltaisia teemoja, ja sillä niiden vastaukset on koottu yhteen. Kommentoissa esiintyi paljon kannustusta hanketta kohtaan, mutta myös joitain kriittisempiä näkökulmia. Kaikki tehdyt huomiot eivät suoranaisesti liittyneet kyseiseen hankkeeseen, vastauksista koonti kokonaisuudessaan alla.

Tässäkin kysymyksessä nousi useasti esiin pelko kaivosteollisuudesta alueella ja sen vaikutuksista luonnolle. Toivottiin, että maailmanperintöhanketta "mainostettaisiin" enemmän, jotta kaivoshankkeita ei suunniteltaisi alueelle jatkossa. Kehotettiin myös mainitsemaan kaivosteollisuuden varauksista alueella maailmanperintöluettelon hakemuksessa. Vastauksissa kaivattiin lisää rantarakentamiselta suojeltuja alueita ja oltiin huolissaan teollisuudesta Saimaan rannoilla. Saimaan suojelun tärkeyttä nostettiin esiin useasti. Nähtiin, että Saimaan luonnon säilyttäminen on lahja myös tuleville sukupolville. Lisäksi korostettiin norppien liikkuvan laajemmalla alueella Saimaalla kuin Natura 2000 -verkoston alueella, toivottiin maailmanperintökohteen alueesta riittävän laajaa sekä huomioitiin sitä, että norppaturvalliseen matkailun kehittämiseen tulisi panostaa ja vaikutukset arvioida.

Vastauksissa korostettiin lisäksi kestävä matkailua, luontoarvojen ja matkailun yhteensovittamisen tärkeyttä, ihmislähtöisen häiriön minimoimista sekä Saimaan herkän luonnon kunnioittamista. Joissain vastauksissa nähtiin "liian suureksi" kasvava matkailu ongelmalliseksi. Nähtiin myös, että parhaimmillaan maailmanperintöhanke tulisi lisäämään alueen tunnettavuutta, elinvoimaa ja mahdollisuuksia kokea ja jakaa alueen ainutlaatuisuutta laajemmin. Vastausten perusteella tämä edistäisi alueen elämänarvojen myönteistä kehitystä entistä kestävämpien, luontoyhteyttä vahvistavien keinojen kautta. Toivottiin maailmanperintöhankkeesta myös kehittäjää kansantajuiseen norppatiedon levittämiseen.

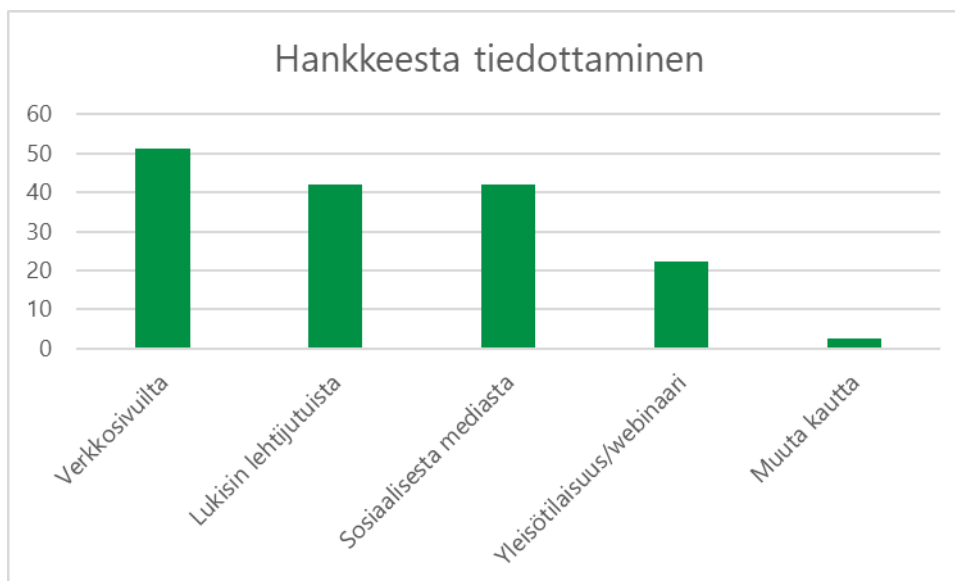
Avointen kysymysten vastauksissa nousi esiin myös huoli lisärajoituksista; liittyen kalastukseen, liikkumiseen, rakentamiseen, elämiseen, veneilyyn, maa- ja metsätalouteen sekä

omistusoikeuksiin/lunastusoikeudesta jatkossa. Lisäksi yksittäisissä vastauksissa oltiin huolissaan maan arvon putoaminen maankäyttörajoitusten seurauksena sekä paikallisten päätäntä vallasta vesien hoitoon alueella. Muutama vastaaja nosti esiin Natura 2000-verkoston prosessin ja sen mukanaan tuomat negatiiviset kokemukset, ja huolen siksi tämän hankkeen vaikutuksista. Osassa vastauksia korostettiin Saimaalaisen kalastuskulttuurin merkitystä ja sen yhteensovittamisen tärkeyttä saimaannorpan suojelussa. Verkkokalastuskiellon pelko nousi esiin parissa vastauksessa, ja nähtiin, että tämä vaihtoehto ei olisi norpan suojelun kannalta paras vaihtoehto vaan aiheuttaisi salakalastusta ja norppavihaa. Myös nykyisistä verkkokalastusrajoituksista mainittiin ja nähtiin ne myös tärkeäksi norpan kannalta.

Yksittäisempinä huolen aiheina yleisesti Saimaahan liittyen olivat mm. saimaanlohen tilanne, vastaajan mukaan sille pitäisi saada kunnan kutualueet (edellyttää voimaloiden purkamista). Oltiin huolissaan myös liian tehokkaasta metsänkäytöstä alueella, kuvattiin, että hakkuuaukeat ja UNESCO:n maailmanperintökohde ei sovi yhteen ja alueelle olisi luotava laaja yhtenäinen metsänsuojelualue. Mainittiin myös, että armeijan toiminta alueen vieressä/alueella, paitsi aiheuttaa suunnatonta melua, pilaa Suomen parasta pohjavesialuetta.

8. Hankkeesta tiedottaminen

Kyselyllä pyrittiin myös hahmottamaan, että miten hankkeesta viestiminen kannattaisi toteuttaa niin, että se saavuttaisi mahdollisimman hyvin Saimaan norppasaariston seudun asukkaat ja muut toimijat. Kysyttäessä "Mitä kautta mieluiten kuulisit hankkeen etenemisestä" vastaajista 51 % toivoi tiedotusta verkkosivujen kautta, kun lehtijutut ja sosiaalinen media saivat kannatusta 42 % vastaajista (kuva 8). Vain 22 % oli sitä mieltä, että yleisötilaisuudet ja webinaarit olisivat hyviä keinoja. Yksittäiset ihmiset ehdottivat muita keinoja kuten TV-uutisia ja sähköpostilistaa. Myös sanallisissa kommentteissa nousi esiin tiedotusvälineiden merkitys viestinnässä aivan kuten monivalintakysymyksissäkin.

Kuva 8. Toivotut keinot hankkeesta tiedottamisessa (% vastaajista).

29.11.2021

Kyselyssä kartoitettiin myös tiedontarpeita avoimella kysymyksellä ”onko jokin asia mistä kaipaisit lisätietoa Saimaan maailmanperintöhankkeeseen liittyen”. Tiedontarpeet vaihtelivat paljon vastanneiden kesken, osa koki tiedottamisen olleen riittävän, kun taas toisaalta toivottiin koko hankkeesta lisätietoa. Keskeisinä teemoina olivat vaikutukset liikkumiselle (mm. veneellä ja moottorikelkoin), rakentamiselle, kalastukselle, maa- ja metsätaloudelle, peruselinkeinoille, metsästykselle, normaaliasumiselle, maa- ja vesialueen omistajien, asukkaiden ja mökkiläisten oikeuksille sekä kysymys jo alueella olevien rakennusten mahdollisesta joutumisesta purettavaksi. Lisäksi tietoa kaivattiin alueen määrytyksestä ja hankkeen valmistelusta, tarkempaa karttarajausta sekä aikajanaa valmistelusta. Näiden lisäksi kysyttiin Natura-verkoston ulkopuolelle ulottuvista vaikutuksista, kehitykseen vaikuttavista tekijöistä, keinoista vastustaa kaivosteollisuutta alueella ja myös, että miten hankkeessa on huomioitu kaivosteollisuuden uhka. Toisaalta kysyttiin hankkeeseen osallistumismahdollisuuksista (esim. jos on rantamökin omistaja) ja keinoista alueen asukkaana vaikuttaa hankkeen myönteiseen etenemiseen.

Tiedottamiseen liittyvässä osiossa kysyttiin myös, että ”onko tahoja, jonka toivot saavan kutsun seuraaviin osallistamistilaisuuksiin”. Tällaisiksi tahoiksi kirjattiin mm. mökkiläiset, oppilaitokset, Greenpeace, Sea Sheperd, Luonnonperintösäätiö, Saimaa ilman kaivoksia yhdistys, VEALO, ministereitä, kansanedustajia, YSA-alueiden edustajat, monikansallisten kaivosten omistajia, metsäyhtiöt, kaivoslakia uudistavan työryhmän jäsenet, lapset ja nuoret, kulttuurivaikuttajat, SYKEN biodiversiteetti keskuksen edustaja ja Pro eteläinen Saimaa Fb-ryhmän edustaja.

Myös mm. osakaskunnat, WWF, SLL, Suomen Purjehdus ja Veneily:n paikallisjärjestöt, kalatalousalueiden edustajat, Luonto-liitto, MTK sekä valtuustoja mainittiin, tosin nämä kaikki tahot olivat saaneet suoran kutsut vastaamaan verkkokyselyyn ja järjestettäviin webinaareihin.

29.11.2021

Liitteet

Liite 1. Toivottuja alueita Saimaan norppasaariston mahdollisen maailmanperintökohteen rajaukseen ja ehdotuksiin liittyvät perustelut. Taulukossa on tarkastelu ovatko merkityt kohteet Natura-alueen eli suunnitellun maailmanperintökohteen rajojen sisäpuolella ja koottu samaa kohdetta ehdotettavien vastausten lukumäärä.

Kohteen liittämiseen toivottu kohde	Natura-alueen sisällä	Vastauksia	Perustelut (useamman vastauksen perustelut erotettu /-merkillä)
Etelä-Saimaan osia (katso kuva 5.)	Osittain	16	Norppien elinalueen laajeneminen, kalliomaalaukset, hienot kalliorannat ja upeat maisemat / Norppahavaintoja / Norppa-alueita / Norppa on levinnyt Puumalassa uusille alueille parissa vuodessa. / Norppien elintila on laajentunut ja niitä on nähty laajemmalla eteläisen Saimaan alueella, kuin karttaan merkitty alue. Lisäksi tuolla hienot kalliorannat ja Ristiinaan saakka upeat maisemat sekä kalliomaalaukset. Tämä on talvella lumettomina, jäisinä aikoina mm. retkiluistelijoitten paratiisi. / Lappeenranta on laittamassa jätevetensä eteläiseen Suur-Saimaaseen ja on tärkeää suojella kaunis vesistö, johon Saimaan norppa on levinnyt. / On tärkeää turvata norpan elinalue laajasti, jotta laji voi jatkossa hakeutua laajasti Saimaalle
Koko Saimaa	Osittain	5	Mielestäni tärkeää luonnon ja vesistön selviytymisen kannalta olisi suojata koko Saimaan alueen puhtaus, esim. kaivostoiminnalla se on pilattu nopeasti ja peruuttamattomasti. / Koko Saimaa mukaan. / Saimaan vesistö koko laajuudeltaan tulisi ottaa kohteeksi, koska vesistön puhtaus ei säily, jos joku alue jää ulkopuolelle.
Punkaharju	Ei norppaperusteinen Natura-alue	5	Punkaharjun Harjutie on ainutlaatuinen. / Punkaharjulla Pöllänselkä hienoa aluetta ja yhdistää Maailmaperintöalueen yhtenäiseksi. Jatkossa myös norppa tulee varmasti lisääntymään alueella.
Natura 2000 verkoston alue	Kyllä	3	
Heinäveden reitti	Osittain	2	Heinäveden ainutlaatuinen reitti koskineen ja nähtävyyksineen olisi hyvä pohtia myös. /

29.11.2021

Kohteen liittämiseen toivottu kohde	Natura-alueen sisällä	Vastauksia	Perustelut (useamman vastauksen perustelut erotettu /-merkillä)
			Kanavarakennelmat sopivat maailmanperintökohteiksi myös.
Koko Puruvesi	Osittain	2	Kuuluisi minusta mukaan.
Puumalan Naistenvesi	Ei	2	Siellä puhdas, kuvankaunis ja rikas monimuotoinen luonto norppineen.
Sulkavan Linnavuori/Enonvesi	Ei	2	
Heinävesi	Ei	2	Kuuluisi minusta mukaan.
Sulkava ja Juva	Osittain	2	Täynnä historiallisesti merkittäviä kohteita kivi- ja rautakaudelta, Sulkava myös norppa-alueita. / Norppa ui myös näillä vesillä, myös sääksi pesii siellä.
Pihlajavesi Kesamonsaaren ja Kokonsaaren välinen alue	Ei, aukko Natura-alueessa	2	Useita norppahavaintoja vuosittain.
Ruunavesi	Ei	2	
Kylänniemi	Ei norppaperusteinen Natura-alue	1	Kasvillisuuden kannalta tärkeä alue ja norppa-alueita.
Oravin kanava rakennuksineen	Ei	1	
Paasselkä	Osittain	1	Ainutlaatuinen kraateri-selkä Saimaalla, jossa miltei juomakelpoinen vesi.
Kansallispuistot	Kyllä	1	Vain jo olemassa olevat kansallispuistoalueet pitäisi sisällyttää.
Sulkavan Enonvesi (Partalansaaren länsi- ja pohjoispuoli)	Ei	1	Sulkavan soudut kiertää Partalansaaren ja on vuosikymmenien perinne.

29.11.2021

Kohteen liittämiseen toivottu kohde	Natura-alueen sisällä	Vastauksia	Perustelut (useamman vastauksen perustelut erotettu /-merkillä)
Luonterin pohjois-osa	Ei	1	Hienoa maisemaa ja rakentamatonta rantaa.
Niskalammen lehtometsä	Ei	1	Niskalammen lehtometsä on ainutlaatuinen luonnoltaan ja maisemaltaan. Alueen saaret ovat luonnonkauniit paikat, jotka mahdollistavat Saimaasta nauttimisen aivan kaupungin lähituntumassa. Yhteen saareen (Malonsaari) pääsee jopa siltaa pitkin.
Haapaselkä	Osittain	1	Mielestäni pitäisi liittää mukaan, koska sen ympäriltä löytyy vielä paljon monimuotoista luontoa korkeista kallioista ja soista.
Särkilahdenselkä	Ei	1	
Heponselkä - Ukonselkä - Savonselkä	Ei	1	
Saimaa Savonlinnasta pohjoiseen ja Puruvesi	Osittain	1	
Katosselkän Ahvenniemenselkä	Ei	1	
Katosselkän Lohilahti	Ei	1	
Pihlajaveden Pietolansaaren ympäristö	Ei	1	
Haponlahden kanava	Ei	1	

29.11.2021

Liite 2. Verkkokyselyssä vastaajien esiin nostamia merkittäviä kohteita ja niihin liittyviä perusteluja. Taulukossa on tarkastelu ovatko merkityt kohteet Natura-alueen eli suunnitellun maailmanperintökohteen rajojen sisäpuolella ja koottu samaa kohdetta ehdotettavien vastausten lukumäärä.

Kohteen liittämiseen toivottu kohde	Natura-alueen sisällä	Vastauksia	Perustelut (useamman vastauksen perustelut erotettu /-merkillä)
Linnansaaren kansallispuisto/ Haukivesi	Kyllä	5	Kansallispuisto olisi juuri sopiva kohde. / Uniikkeja alueita. / Norppakannan kannalta suojelun tärkeimpiä alueita.
Pihlajavesi	Kyllä	3	Jos hankkeen tarkoituksena on norpan suojelu, niin Pihlajaveden (ja Haukiveden, yllä) vahvat norppakannat ovat suojelun tärkein alue. / Pihlajaveden alue on jäänyt kehittämättä. Siellä suojelustatus kai on kohdillaan, mutta matkailua ja virkistyskäyttöä olisi varaa kehittää. Se tasoittaisi painetta muilta suojelualueilta. / On erittäin kaunis alue.
Sulkavan linnavuori	Ei	3	Yksi parhaiten säilyneistä linnavuorista Suomessa / Olisi hyvä lisätä alueeseen.
Astuvansalmen kalliomaalaukset	Ei	2	
Koloveden kansallispuisto	Kyllä	2	Todella uniikkeja alueita; norppia, kalasääskiä, erikoisia saaria, Ukonvuori ja kalliomaalaukset.
Punkaharju	Ei norppaperusteinen Natura-alue	2	Punkaharjun alue kokonaisuudessaan olisi syytä lisätä.
Matkustajahöyry-laivaliikenne	Kyllä	1	
Heinäveden reitti	Osittain	1	
Turponsaari	Kyllä	1	Retkeilyreittien kehittäminen.
Suomalansaari, Taipalsaari	Osittain	1	Alueella huomioitu retkeilymahdollisuudet.
Tikansaari	Kyllä	1	Erytysluontokohde puuston, faunan ja eläimistön osalta.
Paasselkä ja sen ranta-alueet	Osittain	1	

29.11.2021

Kohteen liittämiseen toivottu kohde	Natura-alueen sisällä	Vastauksia	Perustelut (useamman vastauksen perustelut erotettu /-merkillä)
Linnansaari	Kyllä	1	Kävijät tulisi pyrkiä keskittämään siten, että norppia ei häiritä kohtuuttomasti.
Joutenvesi	Kyllä	1	Tämä alue Koloveden ja Linnansaaren kansallispuistojen välissä on poikkeuksellisen luonnontilainen, uniikki ja arvokas luontokohde. kun siitä ei tehdä uutta luonnonsuojelualuetta, se säilyy tuleville sukupolville parhaiten.
Simunanselkä	Kyllä	1	Kaunista Saimaata ja norppa-aluetta.
Selkäsaari (Haapaselän ja Enonveden välillä)	Ei	1	Selkäsaaren kalliolla kaksi hienoa hiidenkirnua.
Partalansaari Sulkavalla	Rantaviiva osittain	1	Olisi hyvä lisätä alueeseen.
Saimaan suuret selkävedet	Osittain	1	
Etelä-Saimaalla useampi sijainti	Osittain	1	Veskansojen kylän muinaiset reitit. Turun rauhan rajat. Mahtavat näköalakalliot Saimaalle ja kivikautisia asuinpaikkoja. Useita hiidenkirnuja.
Eteläistä Suur-Saimaata	Osittain	1	Tulevaisuudessa kaavaillaan alueelle purettavan ison Lappeenrannan kaupungin yhdyskuntajätevedet, vesistö kuormittaa jo sellujätevedet. Suur-Saimaa on äärettömän kaunis vesistö ja sisältää virkistysalueita, uimarantoja, pohjoisempina Kyläniemen luonnon kauniit alueet, puhdas Saimaan vesi kuuluu olennaisena osana luontoon, sen ekosysteemiä ei saa riskeerata uusilla jätevesillä.
Pirunroikka	Ei	1	
Sarviniemi	Ei	1	Suur-Saimaan parasta paikkaa ja perille pääsee autolla.
Ei karttamerkintää	-	1	Saimaan Norppa elää ja liikkuu koko Saimaan vesistön alueella, joten vesistöä olisi suojeltava. Raskasta teollisuutta ja kaivantoja sen rannoille tai läheisyyteen ei ole hyvä rakentaa ja se tulisi kieltää. Samoin rannoille peltojen luominen, joka rehevöittää rantoja, kuten suo-ojat, näitä tulisi välttää. Pitäkäämme luonto ja sen

29.11.2021

Kohteen liittämiseen toivottu kohde	Natura-alueen sisällä	Vastauksia	Perustelut (useamman vastauksen perustelut erotettu /-merkillä)
			kauneus 1. prioriteettinä, jotta sen kauneus tuo iloa monille sukupolville meidän jälkeemme.
Ei karttamerkintää	-	1	En osaa tehdä erityismerkintöjä mihinkään, koska koko alue on niin monimuotoinen ja upea. Esihistoria löytyy Astuvansalmesta, keskiaika Savonlinnasta, Kiteeltä löytyy järvimalmin jalostuksen teollisuushistoriaa aina Ilomantsiin saakka. Savonlinna ja Iisalmi ovat olleet kylpyläkaupunkeja jne.
Ei karttamerkintää	-	1	Virkistysaluekohteisiin suunnataan matkailua.
Ei karttamerkintää	-	1	Tärkeää on että luonnon tila ja rauha säilyy Saimaalla. Ei lisää vesiskoottereita eikä moottoriveneitä